

Svet
Evropske unije

Bruselj, 12. oktober 2020
(OR. en)

11661/20

COEST 202
CFSP/PESC 825

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	generalni sekretariat Sveta
Datum:	12. oktober 2020
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	11660/20
Zadeva:	Sklepi Sveta o Belorusiji

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o Belorusiji, ki jih je Svet za zunanje zadeve sprejel 12. oktobra 2020.

Sklepi Sveta o Belorusiji

1. Svet opozarja na svoje prejšnje sklepe o Belorusiji in nedavne izjave visokega predstavnika v imenu EU ter globoko obžaluje, da beloruske oblasti ne upoštevajo nenehnih pozivov beloruskih državljanov in državljanek k spoštovanju njihovih temeljnih svoboščin in človekovih pravic.
2. Svet je predsedniške volitve, ki so potekale 9. avgusta, razglasil za nesvobodne in nepošteno. Verodostojna poročila domačih opazovalcev kažejo, da volilni proces ni bil v skladu z zakonodajo Belorusije in njenimi mednarodnimi zavezami. Aleksander Lukašenko kot predsednik nima nobene demokratične legitimnosti. Belorusko prebivalstvo nedvoumno zahteva nove volitve. Glede na navedeno EU podpira legitimne pozive k novim, svobodnim in poštenim predsedniškim volitvam, ki bodo skladne z mednarodnimi standardi in pod nadzorom OVSE/ODIHR.
3. Svet ponovno poudarja, da v celoti podpira suverenost in neodvisnost Belorusije. Izpostavlja demokratično pravico prebivalcev in prebivalk Belorusije, da svojega predsednika izvolijo na novih volitvah, ki bodo svobodne in poštene ter brez zunanje vmešavanja. Samo spoštovanje človekovih pravic, demokracije, pravne države ter izvedba svobodnih in poštenih volitev ob spoštovanju demokratične volje beloruskega prebivalstva bodo zagotovili dolgoročno stabilnost in suverenost Belorusije.
4. EU beloruske oblasti poziva, naj si prizadevajo za mirno in demokratično rešitev krize na podlagi vključujočega nacionalnega dialoga s širšo družbo, zlasti koordinacijskim svetom. Še naprej podpira predlog sedanjega in prihodnjega predsedstva OVSE za spodbujanje tega dialoga. EU bo spodbujala tak pristop pri vseh mednarodnih akterjih in obžaluje, da se Belorusija kot država članica OVSE ne odziva na to ponudbo.

5. Svet odločno obsoja nasilje beloruskih oblasti nad miroljubnimi protestniki, vključno z mladimi in ženskami, ter številne primere mučenja in spolnega nasilja. Oblasti poziva, naj nemudoma in brezpogojno izpustijo vse samovoljno pridržane osebe, vključno s političnimi zaporniki in zaposlenimi v medijih. Svet odločno poziva beloruske oblasti, naj v celoti raziščejo vse kršitve in zlorabe človekovih pravic ter prenehajo preganjati osebe, vključene v gibanje za demokracijo, neodvisne medije in predstavnike civilne družbe, vključno s člani koordinacijskega sveta, ter naj zagotovijo pogoje, ki bodo beloruskim državljanom in državljankam omogočali uveljavljanje pravice do svobodnega mnjenja, izražanja in zbiranja.
6. EU je odločena obravnavati razmere na področju človekovih pravic v Belorusiji in mednarodno skupnost mobilizirati v podporo beloruskemu prebivalstvu, tudi v okviru Sveta ZN za človekove pravice, OVSE in Sveta Evrope. Svet pozdravlja sprejetje resolucije o razmerah na področju človekovih pravic v Belorusiji na 45. zasedanju Sveta ZN za človekove pravice in Belorusijo poziva, naj izvaja in dovoli popoln dostop posebnega poročevalca ZN v Belorusijo ter sodeluje z drugimi posebnimi poročevalci ZN. EU obžaluje, da Belorusija ne sodeluje v zadostni meri v okviru moskovskega mehanizma OVSE, ki je pooblaščen za preiskovanje kršitev in zlorab človekovih pravic v Belorusiji.
7. Svet je zoper osebe, odgovorne za goljufije v okviru predsedniških volitev in nasilno zatiranje mirnih protestov, uvedel sankcije, in sicer prepoved potovanja in zamrznitev premoženja. Seznam zadevnih oseb bo redno pregledoval. EU je v skladu s postopnim pristopom pripravljena sprejeti nadaljnje omejevalne ukrepe, tudi proti subjektom in visokim uradnikom, vključno z Aleksandrom Lukašenkom.

8. Glede na razvoj dogodkov je Svet sklenil, da bo ponovno preučil odnose EU z Belorusijo. EU bo:
- a) zmanjšala obseg dvostranskega sodelovanja z beloruskimi oblastmi na centralni ravni ter povečala podporo EU, namenjeno beloruskemu prebivalstvu in civilni družbi; iz tega sodelovanja izključila institucije, odgovorne za kršitve in zlorabe človekovih pravic;
 - b) prilagodila dvostransko finančno pomoč EU za Belorusijo, da bo koristila celotnemu prebivalstvu, zlasti tako, da jo bo usmerila čim dlje stran od centralnih organov in čim bliže nedržavnim, lokalnim in regionalnim akterjem, tudi v okviru programov čezmejnega sodelovanja;
 - c) še naprej sodelovala z Belorusijo pri vprašanjih, ki so v interesu EU in beloruske družbe;
 - d) v večstranskem okviru vzhodnega partnerstva, z izjemo institucij, odgovornih za kršitve in zlorabe človekovih pravic, ohranjala sodelovanje z Belorusijo na nepolitični ravni in okrepila sodelovanje s ključnimi nedržavnimi beloruskimi deležniki.

Glede na navedeni sklep bo Evropska investicijska banka (EIB) pregledala svoje dejavnosti v Belorusiji. Države članice EU bodo ustrezno prilagodile svoja stališča tudi v odboru direktorjev Evropske banke za obnovo in razvoj (EBRD).

9. EU podpira beloruske državljane in državljanke ter je nemudoma dala na voljo dodatna finančna sredstva, namenjena žrtvam nasilja, organizacijam civilne družbe in neodvisnim medijem. Pripravlja tudi ukrepe za zagotovitev nadaljnje nujne in srednjeročne podpore beloruski civilni družbi, tudi mladim, osebam v ranljivem položaju in neodvisnim medijem ter zasebnemu in zdravstvenemu sektorju.

10. Svet poudarja pomen medosebnih stikov. V zvezi s tem je bila pomembna sklenitev sporazuma o poenostavitvi izdajanja vizumov. Državljeni in državljanke Belorusije bodo lahko tudi v prihodnje sodelovali v evropskih programih izmenjav, kot so Erasmus +, Obzorje Evropa ali programi v okviru pobud vzhodnega partnerstva. EU bo še naprej podpirala belorusko univerzo v izgnanstvu, tj. Evropsko univerzo za humanistične vede v Vilni, in bo zagotovila dodatne štipendije in programe mobilnosti.
11. Svet poudarja, da sta varnost in zaščita jedrskih objektov ključna prednostna naloga EU, ki bo tudi v prihodnje zelo pomembna za odnose EU z Belorusijo. Sklicujoč se na sklepe Evropskega sveta z dne 12. decembra 2019 in 2. oktobra 2020 Svet poziva Belorusijo, naj izpolni najvišje mednarodne okoljske in varnostne standarde ter nemudoma začne izvajati priporočila EU glede izrednih varnostnih pregledov. V zvezi s tem poudarja pomen sodelovanja med Belorusijo in skupino evropskih regulatorjev za jedrsko varnost (ENSREG) v postopku izvajanja izrednih varnostnih pregledov, vključno s formalnim pregledom in spremljanjem nujnega izvajanja beloruskega nacionalnega akcijskega načrta, ki ga bo opravila skupina ENSREG.
12. Svet poudarja, da je EU pripravljena močno okrepiti svoje politično delovanje, sektorsko sodelovanje in finančno pomoč Belorusiji, če bodo njene oblasti spoštovale načela demokracije, pravne države in človekovih pravic ter:
- a) preprečile vsakršno zatiranje in zlorabe človekovih pravic oseb, ki sodelujejo v gibanju za demokracijo, neodvisnih medijev in predstavnikov civilne družbe;
 - b) osvobodile in rehabilitirale politične zapornike ter jim zagotovile finančno nadomestilo;
 - c) zagotovile varne pogoje za vrnitev oseb, ki so v političnem in prisilnem izgnanstvu;
 - d) spodbujale resen, verodostojen in vključujoč politični proces, ki bo omogočil svobodne in poštene volitve pod nadzorom OVSE/ODIHR;
 - e) zagotovile jamstva za spoštovanje človekovih pravic, vključno s svobodo mnenja in izražanja, obveščanja, zbiranja in združevanja ter svobodo medijev.

13. Svet ponovno potrjuje, da je EU pripravljena podpreti mirno demokratično tranzicijo v Belorusiji. Če bo takšna tranzicija izvedena, bo EU, na zahtevo beloruske vlade, uporabila različne instrumente v skladu s politiko vzhodnega partnerstva. Med drugim obstajajo naslednje možnosti:

- a) začetek pogajanj o okvirnem sporazumu med EU in Belorusijo;
- b) krepitev sektorskega sodelovanja ter intenzivnejša udeležba v programih EU in sodelovanje z agencijami EU;
- c) začetek izvajanja celovitega načrta gospodarske podpore demokratični Belorusiji, ki vključuje:
 - znatno finančno in tehnično pomoč za institucionalne reforme in gospodarski razvoj v večletnem finančnem okviru;
 - nadaljevanje pogovorov o nadaljnjih reformah, potrebnih za dodelitev makrofinančne pomoči EU;
 - znatno povečanje obsega dejavnosti EIB in EBRD.

EU je tudi pripravljena še naprej podpirati Belorusijo pri njenem pristopu k Svetovni trgovinski organizaciji.

Svet opozarja, da sta v okviru vzhodnega partnerstva možna – v ustreznem trenutku in če bodo razmere dopuščale – okrepljeno sodelovanje in nadaljnji napredek na področju vizumske politike, na primer začetek dialoga o liberalizaciji vizumskega režima, pod pogojem, da bo država trajno in učinkovito izvajala sporazum o poenostavitvi izdajanja vizumov in sporazum o ponovnem sprejemu ter zagotovila ustrezno upravljanje in varno mobilnost.

14. Svet ponovno izraža občudovanje zaradi vztrajnosti beloruskega prebivalstva in njihove zavezanosti demokratični prihodnosti države. Prebivalci in prebivalke Belorusije si zaslužijo boljše pogoje, zato se je treba pritrdilno odzvati na njihovo zahtevo po novih svobodnih in poštenih volitvah. Mirno in trajno rešitev krize je mogoče zagotoviti samo z vključujočim nacionalnim dialogom s širšo družbo in zlasti koordinacijskim svetom. EU pričakuje, da bodo vse partnerice Belorusije podprle ta dialog. Podpira ta cilj in stoji ob strani državljanom in državljankam Belorusije.
-